

Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych

KONCEPCJA I FUNKCJONOWANIE

OGÓLNOPOLSKIEJ SIECI ZAGRÓD EDUKACYJNYCH

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Publikacja opracowana przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

KONCEPCJA I FUNKCJONOWANIE

OGÓLNOPOLSKIEJ SIECI ZAGRÓD EDUKACYJNYCH

Kraków 2020

KONCEPCJA I FUNKCJONOWANIE OGÓLNOPOLSKIEJ SIECI ZAGRÓD EDUKACYJNYCH

Elżbieta Kmita-Dziasek, CDR O/Kraków
Wydanie II

Opracowanie graficzne, skład: Dorota Flaga, Wydawnictwo BioDar

Wydawca

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie
ul. Meiselsa 1, 31-063 Kraków

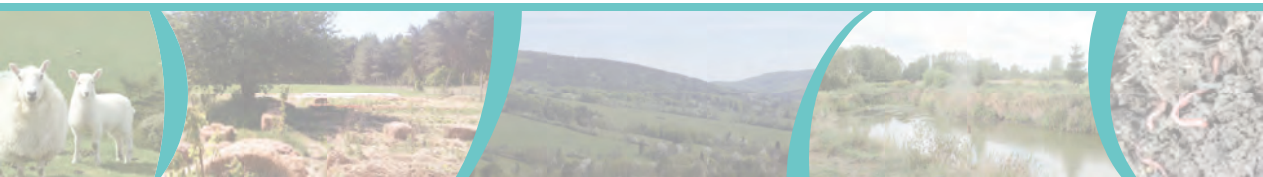
© Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie
Kraków 2020

ISBN 978-83-63313-23-4

Publikacja bezpłatna przygotowana w zakresie operacji pn. „VI Ogólnopolski Zlot Zagród Edukacyjnych” w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Plan operacyjny na lata 2020-2021.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl
Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

SPIS TREŚCI

I. Geneza Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych.	5
II. Założenia programowe Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych . .	6
Definicja	6
Wymogi formalne	6
Korzyści z uczestnictwa	7
III. Interpretacja celów programowych Ogólnopolskiej Sieci	
Zagród Edukacyjnych w praktyce	7
Edukacja w zakresie produkcji roślinnej	8
Edukacja w zakresie produkcji zwierzęcej	9
Edukacja w zakresie przetwórstwa produktów rolnych	10
Edukacja w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej . . .	11
Edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej	12
IV. Funkcjonowanie Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych	14
Struktura organizacyjna	14
Charakterystyka oferty zagród edukacyjnych	15
Działalność Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych	20
V. Aneks: Regulaminy i formularze	31
Regulamin Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych	31
Program zajęć edukacyjnych	35
Kwestionariusz zgłoszenia	36
Instrukcja wypełniania kwestionariusza zgłoszenia	40

I. GENEZA OGÓLNOPOLSKIEJ SIECI ZAGRÓD EDUKACYJNYCH

Koncepcja Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych została opracowana w latach 2010-2011 przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie. Wsparciem dla działań CDR było zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi współfinansowane z Pomocy Technicznej PROW 2007-2013.

U podstaw opracowania koncepcji Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych znalazło się przekonanie, że:

- » istnieje potrzeba przybliżenia społeczeństwu pracy rolnika i pochodzenia żywności jako przeciwstawienie się procesom globalizacji,
- » gospodarstwo rolne posiada potencjał właściwy do prowadzenia atrakcyjnych zajęć edukacyjnych kształtujących postawy ekologiczne i konsumenckie wychodząc naprzeciw oczekiwaniom w zakresie uczenia się poprzez działanie,
- » usługi edukacyjne stanowią szansę na dodatkowy dochód dla rolników i motywację do kontynuowania działalności rolniczej i utrzymania żywotności obszarów wiejskich.

W wyniku ogólnopolskiego projektu zdefiniowane zostało pojęcie gospodarstwa edukacyjnego wraz z jego identyfikacją rynkową w postaci nazwy „Zagroda edukacyjna”. W ten sposób rozproszone wcześniej działania edukacyjne pojedynczych gospodarstw zostały skupione pod wspólną marką i zyskały transparentny wizerunek wyróżniający usługi edukacyjne gospodarstw członkowskich na rynku. Marka sprzyja lepszemu wykorzystaniu zasobów, ukierunkowuje rozwój jakościowy programów edukacyjnych, przyciąga środki zewnętrzne, zwiększa skuteczność działań promocyjnych.

Decyzją Urzędu Patentowego RP od roku 2014 ochroną prawną objęte są następujące znaki słowne i słowno-graficzne:

- » znaki słowne:
 - ZAGRODA EDUKACYJNA
 - Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych
- » znaki słowno-graficzne

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE OGÓLNOPOLSKIEJ SIECI ZAGRÓD EDUKACYJNYCH

Definicja

Zgodnie z koncepcją zatwierdzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w listopadzie 2011 roku „Zagroda edukacyjna” to obiekt:

1. zlokalizowany na obszarach wiejskich,
2. prowadzony przez mieszkańca wsi,
3. przyjmujący dzieci i młodzież w ramach programów szkolnych i aktywności pozaszkolnej,
4. posiadający i prezentujący zwierzęta gospodarskie albo uprawy rolnicze,
5. realizujący przynajmniej dwa cele edukacyjne spośród niżej wymienionych:
 - » edukacja w zakresie produkcji roślinnej,
 - » edukacja w zakresie produkcji zwierzęcej,
 - » edukacja w zakresie przetwórstwa produktów rolnych,
 - » edukacja w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej,
 - » edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej.

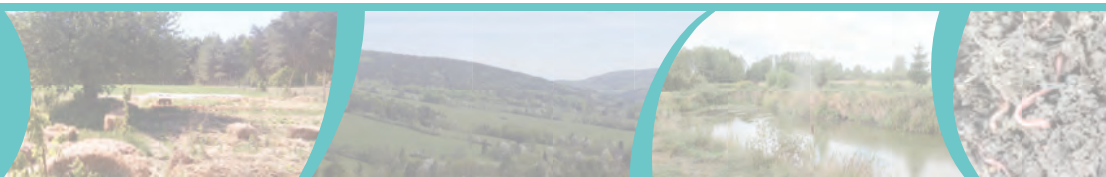
Obiekt powinien posiadać zwierzęta gospodarskie albo uprawy rolnicze przeznaczone do prezentacji dla grup dzieci i młodzieży przyjmowanych w ramach programów szkolnych i pozaszkolnych lub udostępniane jako atrakcja turystyczna dla rodzin z dziećmi i dorosłych podróżujących indywidualnie.

Minimalny obligatoryjnym warunkiem technicznym jest posiadanie zadanego miejsca do prowadzenia zajęć i udostępnienie toalet dla uczestników zajęć oraz spełnienie określonych prawem warunków bezpieczeństwa.

Wymogi formalne

Do uczestnictwa w sieci może przystąpić każde gospodarstwo wiejskie spełniające warunki definicji „Zagrody edukacyjnej”. Przystąpienie do sieci odbywa się na podstawie:

- » kwestionariusza zgłoszenia,
- » rekomendacji uprawnionego właściwego terytorialnie doradcy ODR.

Zgłoszenie jest weryfikowane pod względem zgodności profilu działalności edukacyjnej z zasobami gospodarstwa oraz z celami sieci. Procedura uwzględnia możliwość dokonywania korekt w złożonym wniosku na etapie kwalifikacji. Członkowie są zobowiązani do bieżącej aktualizacji informacji o ofercie i realizowanych programach edukacyjnych. Udział w sieci jest dobrowolny i bezpłatny.

Korzyści z uczestnictwa

Beneficjentami Sieci są zarówno sektor rolnictwa, jak i szkolnictwa. Dla sektora rolnego istotne jest umożliwienie spotkania z przyszłymi konsumentami, odmiana codziennego życia rolnika, radość pracy z dziećmi i nauczycielami, twórczy rozwój rodzin rolniczych oraz nowe możliwości zatrudnienia i dodatkowy dochód.

Szkolnictwo znajduje urozmaicenie i wzbogacenie procesu kształcenia poprzez gwarantowanej jakości programy nauczania zorientowane na praktyczne działanie, ćwiczenia warsztatowe z różnych przedmiotów, alternatywne miejsca edukacji, poznanie wiejskiej kultury.

Bezpośrednie korzyści dla gospodarstw członkowskich Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych to:

- » prawo do identyfikowania oferty edukacyjnej logotypem Sieci,
- » promocja ofert w ogólnopolskim systemie internetowym,
- » promocja na targach i innych imprezach promocyjnych oraz w mediach,
- » dostęp do poradników merytorycznych,
- » udział w okresowych szkoleniach,
- » wsparcie doradcze,
- » wymiana doświadczeń na portalu społecznościowym.

III. INTERPRETACJA CELÓW PROGRAMOWYCH OGÓLNOPOLSKIEJ SIECI ZAGRÓD EDUKACYJNYCH W PRAKTYCE

Istotą działalności Zagrody Edukacyjnej jest przybliżenie społeczeństwu procesów zachodzących w naturalnym środowisku gospodarstwa wiejskiego. Idea ta przekłada się na konkretne cele edukacyjne realizowane z wykorzystywaniem potencjału edukacyjnego gospodarstwa oraz jego przyrodniczego i kulturowego otoczenia.

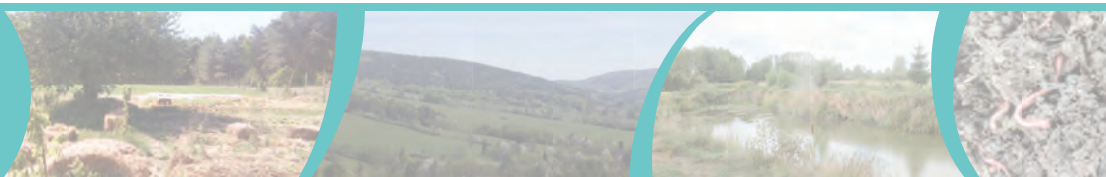

Edukacja w zakresie produkcji roślinnej

Programy edukacyjne pomagają odkryć, poczuć, doświadczyć różnorodność biologiczną świata roślin, poznać tradycyjne i nowoczesne metody uprawy, cykle życia, zależności pomiędzy systemami rolniczymi i ekosystemami naturalnymi. Wiąże się z tym cała gama odkryć kształtów, form, kolorów, zapachów i smaków, ale także cyklu życia i przemiany materii. Korzystny jest cykl wizyt w gospodarstwie dla tej samej grupy uczniów – na wiosnę dzieci mogą uczyć się przygotować ziemię pod uprawę w ogrodzie, zasiać ziarno i podczas następnych wizyt obserwować wzrost aż do zbioru.

Ekologiczne gospodarstwo rolne „Miodoborze” w miejscowości Stare Motule, woj. podlaskie zajmuje się uprawą zbóż i ziemniaków oraz hodowlą trzody chlewnej. W zagrodzie znajduje się także kozy, króliki, świnki wietnamskie i różnorodny drób – kaczki, indyki, kury. Programy edukacyjne oferowane w zagrodzie to m.in. Od ziarenka przez kłós aż do bochenka chleba, Ziemniaki – od sadzeniaka do mączki ziemniaczanej, Kapusta – głowa pusta, Maszyny rolnicze z XX wieku i starsze. 3-4 godzinne programy obejmują krótkie teoretyczne wprowadzenie do tematu, ćwiczenia praktyczne związane np. z rozpoznawaniem kłosów i ziaren poszczególnych rodzajów zbóż czy odkrywania zastosowania różnych sprzętów do pracy w polu oraz praktyczne warsztaty: wypieku chleba, szatkowania kapusty na bigos, kopania i zbierania ziemniaków z pola czy siewu warzyw. Zebrane z pola ziemniaki uczestnicy pieką na ognisku lub uczą się przygotowywać z nich lokalne potrawy tradycyjne, tj. babkę ziemniaczaną.

Gospodarstwo sadownicze „Chata pod Dębami” w miejscowości Karoniewo, woj. mazowieckie posiada sad jabłoniowo-gruszowy prowadzony przyjazną dla środowiska metodą integrowanej produkcji. Jednym z dwóch programów realizowanych w zagrodzie nosi tytuł „Jabłuszkowy świat – od kwiatka do pysznego soku”. Jest to mała edukacja sadownicza, która ma na celu przybliżenie zasad zakładania przydomowego sadu, pielęgnacji drzewek, naturalnej ochrony i wykorzystania owoców. Zajęcia rozpoczynają się prezentacją cyklu produkcyjnego jabłoni i ćwiczeniami rozpoznawania odmian jabłoni i jabłek. W dalszej części zajęć uczestnicy poznają zasady funkcjonowania wyciskarki do soku oraz tłoczą, a następnie degustują naturalny sok z owoców produkowanych w gospodarstwie.

Edukacja w zakresie produkcji zwierzęcej

Ważnym czynnikiem procesu edukacji jest bezpośredni kontakt ze zwierzętami. Obcowanie ze zwierzętami uczy wrażliwości i bezinteresowności oraz wdraża do obowiązków i rozbudza potrzeby poznawcze. Uczniowie powinni usłyszeć o każdym zwierzęciu w gospodarstwie i mieć możliwość doświadczenia bezpośredniej obecności gospodarskiego inwentarza poprzez oglądanie, głaskanie, słuchanie odgłosów, poznawanie zapachów i wykonywanie czynności gospodarskich takich jak karmienie, sprzątanie, czyszczenie, dojenie i inne. Edukacja obejmuje poznanie życia zwierząt, zwiedzanie pomieszczeń inwentarskich, poznanie urządzeń i narzędzi, systemów hodowli, użytkowania i funkcji życiowych zwierząt w zakresie dostosowanym do wieku uczniów.

Ekofarma Vitalis w Zastawnie, woj. warmińsko-mazurskim to 90 ha ekologiczne gospodarstwo, gdzie hoduje się bydło rzadkich ras: Galloway, Highlander, Aubrac. W gospodarstwie użytkuje się także konie rasy huculskiej pod siodło oraz hoduje inne typowe zwierzęta gospodarskie tj. owce, kozy, króliki, kury. Do zwierzęcej rodziny na farmie należą także lamy, osiołki i muły, które są dodatkową atrakcją. Gospodarstwo to przyjmuje na jednodniowe i dłuższe pobyty turystów indywidualnych i grupy zorganizowane. Organizuje także spotkanie integracyjne i plenery tematyczne. W ofercie tematycznej znajdują się programy: Wszystko o zwierzętach, Lekcja o kozach – pozyskiwanie mleka i Żywność produkowana w gospodarstwie ekologicznym. Poznając zamieszkujące na farmie zwierzęta uczestnicy dowiadują się równocześnie o pozyskiwanych od nich surowcach spożywczych.

„Pasieka Leśna” w miejscowości Sidzina, woj. małopolskie to małe gospodarstwo pasieczne liczące ponad dwadzieścia uli i pracownia pszczelarstwa, w której można prześledzić produkcję miodu, wosku, pyłku kwiatowego i propolisu oraz bezpiecznie obserwować pracę i życie pszczoł, posłuchać ciekawych opowieści o ich pszczoł, rozwoju rodziny pszczelej, zobaczyć królową i zastępy robotnic. Można też degustować miodowe ciasteczka i zaopatrzyć się w produkty z pasieki, które mają właściwości lecznicze i odżywcze. Dwugodzinne zajęcia w pasiece nt. „Tajemniczy świat pszczoł” obejmują: pogadankę na temat życia rodziny pszczelej, sposobu porozumiewania się pszczoł, ciekawostek z życia pszczoł, dyskusję o znaczeniu pszczoł w życiu człowieka oraz, jak można im pomóc oraz degustację produktów pszczelich. W trakcie zajęć uczestnicy podglądają pszczoły w ulu dydaktycznym i słuchają, o czym mówią pszczoły. Bawią się też w małego

pszczelarza zakładając kapelusze pszczelarskie. Program może być połączony z drugą propozycją dydaktyczną pn. „Skarby z ula”, która jest ukierunkowana na poznanie pożytków pszczelich i laboratorium smakowania różnych gatunków miodów.

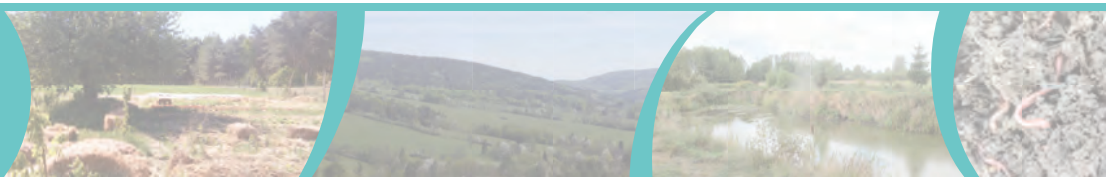
Edukacja w zakresie przetwórstwa płodów rolnych

Podczas całego roku można organizować pokazy i warsztaty przetwarzania produktów mlecznych, mięsnych, zbożowych, a sezonowo owoców i warzyw. Na zajęciach można pokazać drogę od wytworzenia i zebrania surowca do końcowego atrakcyjnego smakołyku lub przedmiotu użytkowego. Dzieci nie tylko uczą się metod przetwarzania, ale także doświadczają wysiłku produkcji, a tym samym nabierają szacunku dla pracy producenta.

Gospodarstwo ekologiczne „EKOSTYL” w Bąkowie, województwo opolskie specjalizuje się w ekologicznej uprawie zbóż. W gospodarstwie znajduje się mała przetwórnia. Wyhodowane w gospodarstwie zboża są przetwarzane na starych oryginalnych maszynach drewnianych z początku wieku; jest też młyn kamienny, na którym wyrabiane są maki żytnie razowe i pszenne razowe, oraz wiele innych maszyn, za pomocą których powstają płatki pszenne, żytnie i jęczmienne oraz kasze.

Gospodarze aktywnie uczestniczą w rozwoju rolnictwa ekologicznego, organizując spotkania rolników, konferencje i seminaria poświęcone rolnictwu ekologicznemu. Przyjmują także dzieci na jednodniowe zajęcia edukacji ekologicznej. Zajęcia trwają od godziny 9 do 14 i obejmują także dwie ekologiczne degustacje przygotowane z produktów z gospodarstwa. Głównym motywem zajęć jest pokazanie drogi „od ziarenka do bochenka”. Na starych drewnianych maszynach mielona jest pszenica. Otrzymaną mąkę razową uczestnicy łączą z wodą i uzyskują ciasto, z którego następnie na starym kaflowym piecu piecze się podpłomyki.

Gospodarstwo dydaktyczne zajmuje jeden hektar ogrodzonej ziemi, gdzie można poznać wiele gatunków roślin użytkowych człowiekowi: zioła, drzewa ozdobne i wiele roślin wodnych. W zagrodzie hoduje się też zwierzęta. Dzieci mogą karmić kozy, krowy, próbować dojenja. Można wziąć na ręce małe króliczki, kózki i kurki. Dzieci same robią świecek woskowe i poznają zwyczaje pszczół. Program za każdym razem jest nieco inny, zależy od pogody i od wcześniejszych ustaleń z nauczycielem.

Gospodarstwo Ekologiczna „Kozia Łąka” w Łomnicy, woj. dolnośląskie posiada stado ok. 100 owiec, a z ich mleka produkuje sery. Produkty są wytwarzane w 100% zgodnie z naturą bez nawozów sztucznych i pestycydów. Wytwarzany w gospodarstwie Ser Kozi Łomnicki został wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Na program edukacyjny w zagrodzie składają się: zwiedzanie gospodarstwa, karmienie kóz i sesje fotograficzne z ich udziałem, konkursy (np. dojenia kóz, rysunkowy), opowieści o gospodarstwie, kozach i serach, degustacja serów i posiłków przyrządzonych na bazie sera koziego, warsztaty i pokazy serowarskie, podczas których uczestnicy pod okiem gospodarza wykonują kolejne czynności technologiczne wytwarzania sera koziego.

Edukacja w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej

Specyfika gospodarstwa rolnego pomaga zrozumieć wiele aspektów związanych z ekologią. Pewne zachowania w gospodarstwach są w naturalny sposób proekologiczne: oszczędne gospodarowanie zasobami wodnymi (np. wykorzystywanie deszczówki do podlewania ogrodu), zagospodarowanie odpadów (np. karmienie zwierząt odpadkami organicznymi, kompostowanie materii organicznej), itp.

Edukacja w gospodarstwie uświadamia pochodzenie i wartość odżywczą, produktów z gospodarstwa, uczy odróżniania produktów naturalnych od wysoko przetworzonych przemysłowych i kształtuje nawyki konsumenckie.

Edukacyjne gospodarstwo ekoturystyczne „Agrochatka” w miejscowości Biadacz-Brodnica, woj. opolskie posiada atest gospodarstwa ekologicznego. Właściciele gospodarstwa są nauczycielami z długoletnim stażem pedagogicznym i prowadzą warsztaty edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych według autorskich zaakceptowanych przez władze oświatowe scenariuszy. Jeden z programów „Z Ekoludkiem przez świat” ukierunkowany jest wprost na zagadnienia związane z ochroną środowiska i ekologiczny dom. Zajęcia zawierają pogawędkę, pokaz, samodzielne działanie, naukę piosenek, zabawy ruchowe i gry edukacyjne o tematyce ekologicznej i promujące zdrowy styl życia. Poziom i czas trwania warsztatów są dostosowane do wieku uczestników. Oferta jest kierowana także do osób głuchych i niedosłyszących. Wybrane elementy warsztatów mogą być przeprowadzone w języku angielskim.

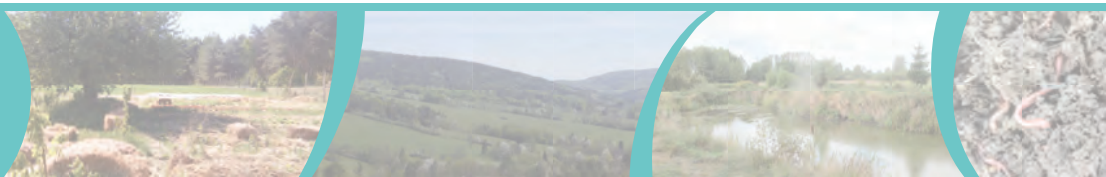

W EKOCESTRUM ICPPC w Stryżowie, woj. małopolskie można zobaczyć, jak w tradycyjnym gospodarstwie wiejskim w sposób kompleksowy działają ekologiczne rozwiązania techniczne, takie jak pozyskiwanie energii ze słońca lub wiatru. Na terenie gospodarstwa znajdują się: ekodom z gliny i słomy zasilany energią słoneczną, elektrownia wiatrowa, kolektory słoneczne służące do ogrzewania wody przydomowa biologiczna oczyszczalnia ścieków i kaskada sferyczna, szklarnia, która oszczędza o 20% energii więcej niż tradycyjna, półkolista szklana werandę, umożliwiającą pasywne wykorzystanie energii słonecznej do ogrzewania pomieszczeń, oraz świetliki rurowe do oświetlania ciemnych wnętrz. Interaktywne wykłady i proste zajęcia pokazują ekologiczny potencjał odnawialnych źródeł energii, kultury i tradycyjnego rzemiosła wsi oraz uczą dobrych relacji człowieka z przyrodą i rolnictwem. Poziom zajęć jest dostosowywany do wieku i zainteresowań uczestników.

Edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodziela i twórczości ludowej

Bogactwo kultury materialnej i duchowej wsi daje ogromne możliwości realizacji atrakcyjnych zajęć praktycznych – plastycznych, artystycznych, kulinarnych, a nawet rozrywkowych. Każdy niemal temat edukacyjny w gospodarstwie rolnym można poprzedzić prezentacją wyposażenia domu, sprzętów gospodarstwa domowego czy maszyn rolniczych wykorzystywanych przez wcześniejsze pokolenia mieszkańców wsi do wykonywania określonych czynności gospodarskich. Przy okazji można przywołać pamięć o zawodach, dzięki którym te przedmioty powstały. Kto dziś pamięta, czym zajmował się bartnik, kołodziej, bednarz, rymarz ...?

W Agrogospodarstwie „Pod Skałką” w Przybynowie, woj. śląskie urządzono Mini – Skansen Wsi Jurajskiej, który jest miejscem prowadzenia lekcji „Ocalić od zapomnienia”. Skansen stanowi zagroda z oryginalną chatą z przełomu XIX i XX wieku, wyposażoną w stare sprzęty codziennego użytku, piec kuchenny, narzędzia gospodarstwa domowego, maszyny rolnicze i obrazuje życie ojców, dziadków, pradiadków, zachowując w pamięci kawałek historii i tradycji. W czasie zajęć w zagrodzie uczniowie poznają najważniejsze tradycje związane z życiem na wsi. Zajęcia są zależne od sezonu. W pierwszym semestrze szkolnym, od jesieni do zimy, mowa jest o adwentowych wieńcach, andrzejkowych i katarzynkowych wróżbach, Świętym Mikołaju i o ozdobach

na magicznym drzewku choinkowym. W drugiej połowie roku szkolnego tematyka związana z Bożym Narodzeniem zastąpiona zostaje zagadnieniami dotyczącymi Wielkiej Nocy oraz świąt Maryjnych, w tym Matki Boskiej Zielnej. Mowa także o topieniu Marzanny (Śmiercichy) oraz dożynkach. Program zawsze rozpoczyna się od powitania uczestników przysmakami kuchni wiejskiej oraz zwiedzaniem skansenu z pogadanką o życiu na dawnej wsi. Następnie prowadzony jest warsztat o tematyce sezonowej „Zabawa z tradycją”, (przykładowo: wiosną – wykonywania palm wielkanocnych i zdobienie jaj, latem – prace przy wieńcu dożynkowym, zimą – dekorowanie pierników. Na zakończenie odbywa się kulig lub przejażdżka wozami konnymi.

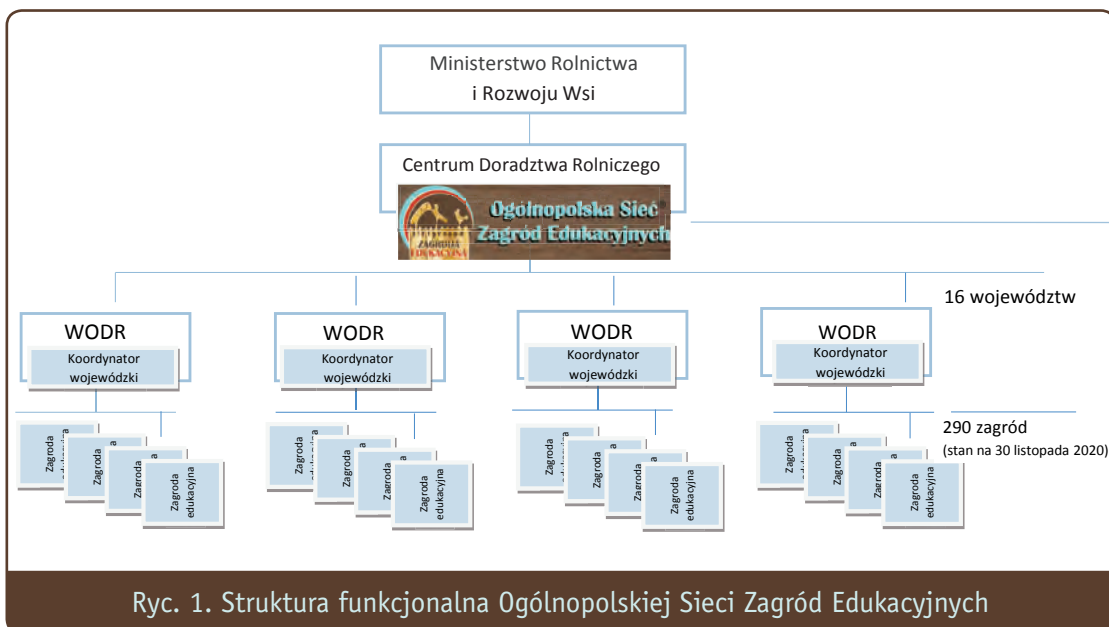
„Olejarnia świąteczna” w Ruszowie, woj. lubelskie zajmuje się uprawą roślin oleistych: rzepaku, lnu i rydzyka oraz ich przetwórstwem. W gospodarstwie wytwarza się m.in. „Olej świąteczny roztoczański” wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Obok czynnego małego zakładu produkcyjno-usługowego znajduje się skansen olejarski z pięcioma kompletami maszyn olejarskich, narzędziami do młócenia, czyszczenia, mielenia zbóż i do obróbki lnu i konopi. Duża wiata służy do pokazów bicia oleju na dwustu-letnich maszynach, projekcji programów tematycznych i degustacji potraw regionalnych. Wiata wyposażona jest w stoły i ławy dla starszych i stoliki dla mniejszych dzieci. W ofercie edukacyjnej gospodarstwa znajdują się dwa programy: „Jak drzewiej biło się olej” i „Jak to ze lnem było – od cennego włókna do złotego oleju”. Obydwa programy są rozbudowane do około 5 godzin i wykorzystują bogaty zakres środków dydaktycznych, zarówno tych dostępnych w olejarni – sprzętów i maszyn, jak i otaczających pól i łąk, gdzie podczas spaceru uczestnicy uczą się rozpoznawać rośliny oleiste, jak również gry i zabawy tematyczne, karty pracy i filmy dydaktyczne. Nieodzownym elementem jest próba samodzielnego tłoczenia oleju i jego degustacja.

W zagrodzie edukacyjnej „Plantacja Wikliny” w Konarzewie, woj. łódzkie gospodarze kontynuują ponad stuletnią rodzinną tradycję wikliniarską. Można tu uzyskać wiedzę o uprawie i zbiorach wikliny, poznać narzędzia niezbędne do uprawy i obróbki wikliny, obserwować i czynnie uczestniczyć w pracach przy sortowaniu i korowaniu wikliny, spróbować swoich sił w samodzielnym wyplataniu prostych form wikliniarskich. Zajęcia „Ginące zawody – wikliniarstwo” są prowadzone zarówno dla dzieci, jak dla dorosłych. Gościom udostępniono muzeum wikliniarstwa, gdzie zgromadzono przykłady wzornictwa z całego świata oraz współczesne dekoracje ogrodowe z wikliny, będące wynikiem corocznych plenerów wikliniarskich organizowanych w gospodarstwie.

Na poziomie krajowym Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych jest koordynowana przez Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Krakowie. Realizując zadania statutowe z zakresu rozwoju obszarów wiejskich CDR upowszechnia ideę edukacji w gospodarstwie rolnym oraz promuje działalność gospodarstw edukacyjnych skupionych w sieci.

CDR kwalifikuje i przyjmuje do sieci nowych członków, prowadzi okresowe szkolenia dla członków sieci oraz doradców koordynatorów z poszczególnych województw, przygotowuje i zatwierdza programy szkoleń realizowanych przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego w terenie, organizuje stoiska promocyjne na targach turystycznych i rolniczych, prowadzi baze

zagród edukacyjnych udostępnioną dla szerokiego grona zainteresowanych na stronie internetowej Sieci, zarządza marką „Zagroda Edukacyjna”.

Na poziomie regionalnym (wojewódzkim) partnerami CDR w prowadzeniu Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych są wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego we wszystkich 16 województwach. W każdym ośrodku funkcjonuje co najmniej jeden doradca przeszkolony w CDR, który pełni rolę koordynatora wojewódzkiego. Jego rola jest rekomendacja do Sieci obiektów z terenu województwa. Koordynatorzy doradzają, jak przystosować gospodarstwo do pełnienia usług edukacyjnych, pomagają w opracowaniu programów oraz w wypełnieniu wniosku aplikacyjnego do sieci. Prowadzą działania promocyjne i szkoleniowe na terenie województwa.

Na poziomie lokalnym gospodarstwa podejmujące usługi edukacyjne zgodnie z założeniami Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych zgłaszają wniosek aplikacyjny w formie kwestionariusza-zgłoszenia wraz z opisem proponowanych programów edukacyjnych. Wniosek musi być opatrzony datą i podpisem oraz musi zawierać rekomendację i podpis właściwego doradcy ODR.

Udział w sieci jest bezpłatny i dobrowolny. Uczestnicy sieci obowiązani są do przestrzegania regulaminu, w tym do aktualizacji danych o ofercie edukacyjnej niezwłocznie po zaistnieniu zmiany oraz do przekazania praw do wykorzystania, przetwarzania i rozpowszechniania materiałów promocyjnych oraz zdjęć z gospodarstwa dla celów informacyjno-promocyjnych Sieci.

Gospodarstwo przyjęte do sieci zyskuje prawo do identyfikowania obiektu logotypem sieci.

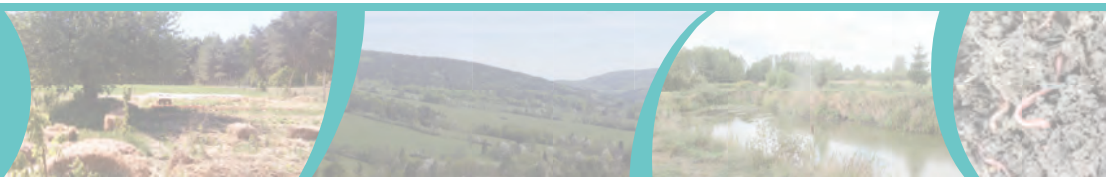
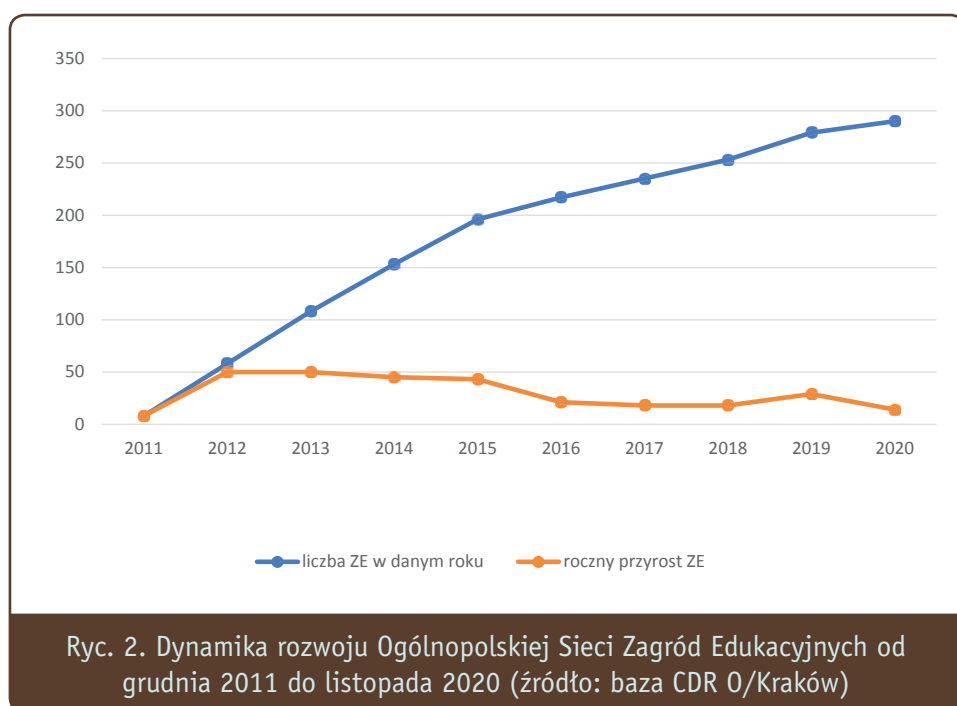
Charakterystyka oferty zagród edukacyjnych

Idea zagrody edukacyjnej została bardzo dobrze przyjęta w środowisku rolniczym, a Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych od początku dynamicznie się rozwija przy stałej tendencji wzrostowej. W listopadzie 2020 roku w Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych funkcjonowało 290 obiektów.

Zainteresowanie rolników prowadzeniem usług edukacyjnych w gospodarstwie jest zróżnicowane regionalnie. Największą aktywność wykazują w tym zakresie mieszkańcy wsi w województwie dolnośląskim.

Zdecydowaną większość (71 %) zagród edukacyjnych stanowią gospodarstwa agroturystyczne łączące w swej ofercie działalność rolniczą oraz usługi zakwaterowania i usługi edukacyjne, przy czym powiązanie zagro-

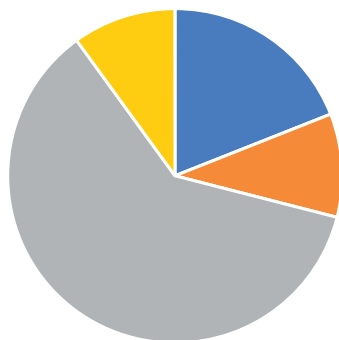

dy edukacyjnej z gospodarstwem agroturystycznym zachowuje tendencję malejącą. W sieci przybywa zagród, w których edukacja wspomaga małe przetwórstwo, sprzedaż bezpośrednią produktów czy specjalistyczną produkcję. Przybywa także obiektów wykorzystujących działalność rolniczą czy ogrodniczą do terapii i opieki.

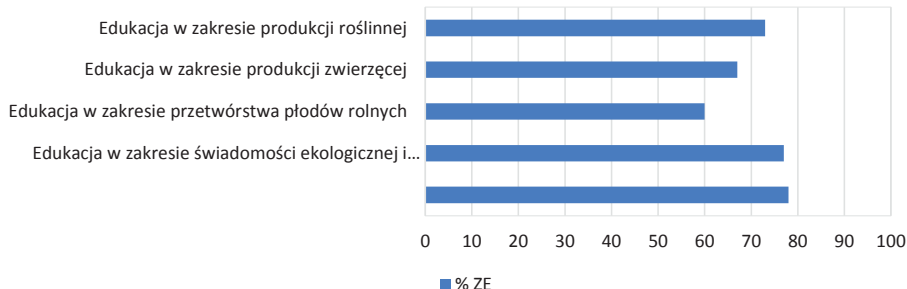
Blisko 90% zagród edukacyjnych stanowią czynne gospodarstwa rolne powyżej 1 ha powierzchni gruntów uprawnych, w tym prawie 1/3 to gospodarstwa z certyfikatem rolnictwa ekologicznego lub w trakcie przestawiania na rolnictwo ekologiczne. Pozostałe 10% obejmuje gospodarstwa poniżej 1 ha powierzchni, prowadzące działalność rolniczą na własne potrzeby lub działy specjalne produkcji rolnej tj. ogrodnictwo czy pszczelarstwo.

Zagrody Edukacyjne deklarują na ogół realizację więcej niż dwóch z wymaganych regulaminem Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych celów edukacyjnych. Poszczególne cele edukacyjne realizowane są z podobną częstotliwością, przy czym najbardziej popularna jest edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej oraz w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej.

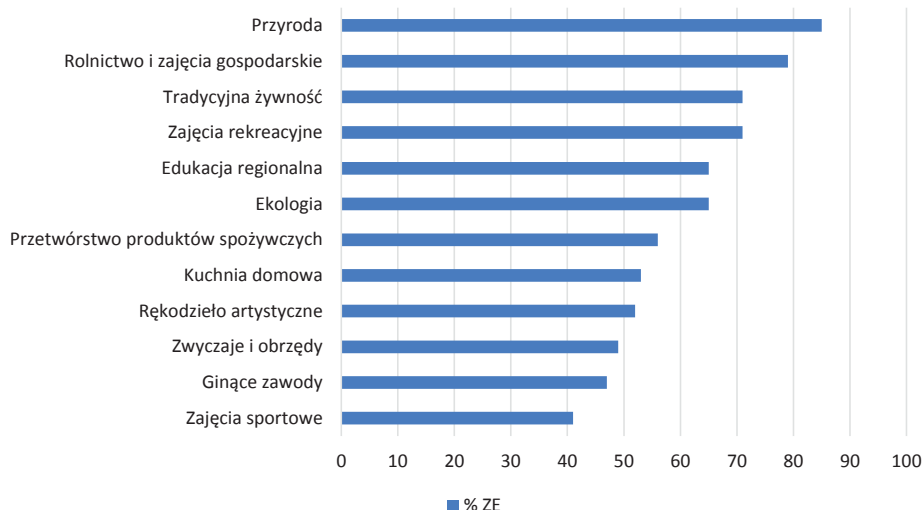
- powyżej 1 ha z certyfikatem rolnictwa ekologicznego
- powyżej 1 ha w trakcie przestawiania na rolnictwo ekologiczne
- powyżej 1 ha konwencjonalne
- poniżej 1 ha /działy specjalne produkcji rolnej

Ryc. 4. Charakterystyka działalności rolniczej członków Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych wg stanu w listopadzie 2020 (źródło: baza CDR O/Kraków)

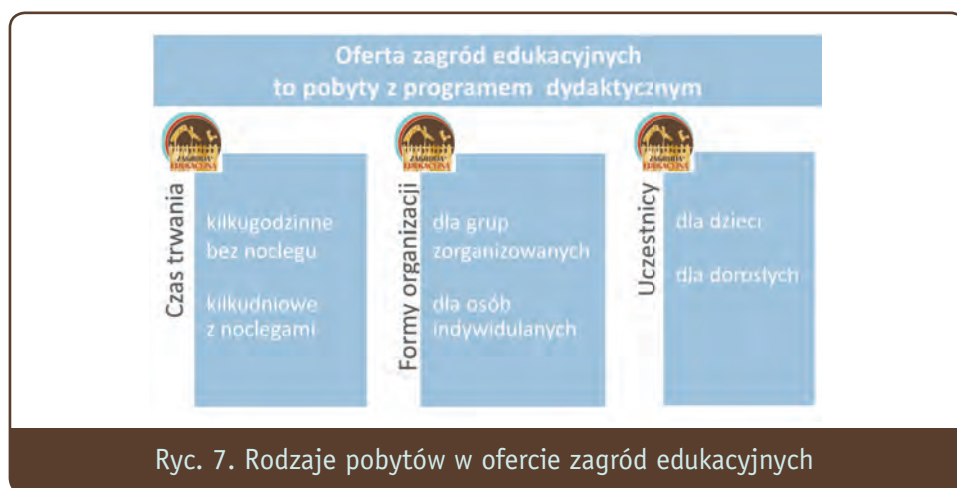

Ryc. 5. Realizacja celów edukacyjnych OSZE wg stanu w listopadzie
(źródło: baza CDR O/Kraków)

Bogata tematyka zajęć dydaktycznych oferowanych przez członków Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych koncentruje się wokół zagadnień związanych z szeroko rozumianym rolnictwem i życiem wiejskim. Istotną część zajęć stanowią edukacja przyrodnicza, ekologiczna oraz regionalna, w tym tematy wprost związane z rolniczym i wiejskim dziedzictwem kulturowym.

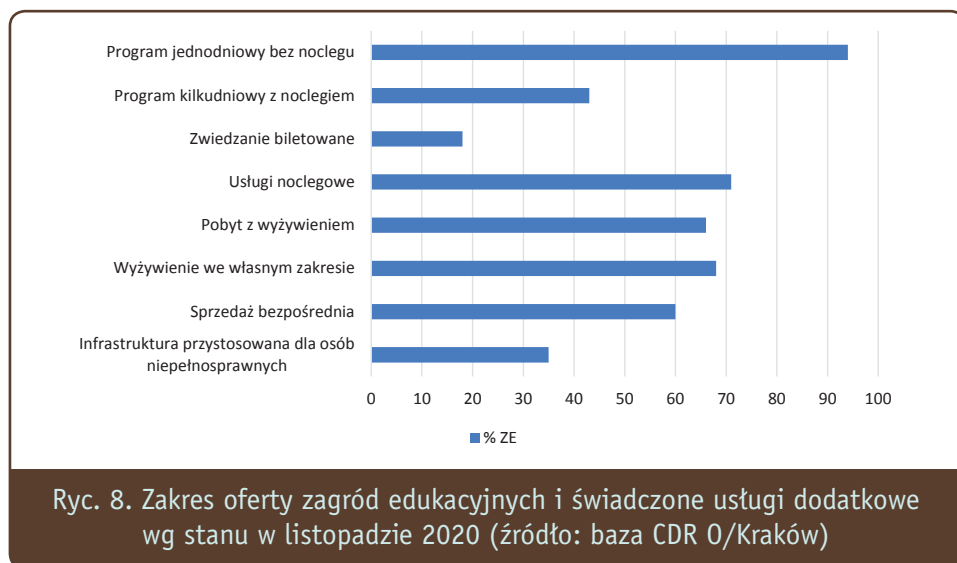

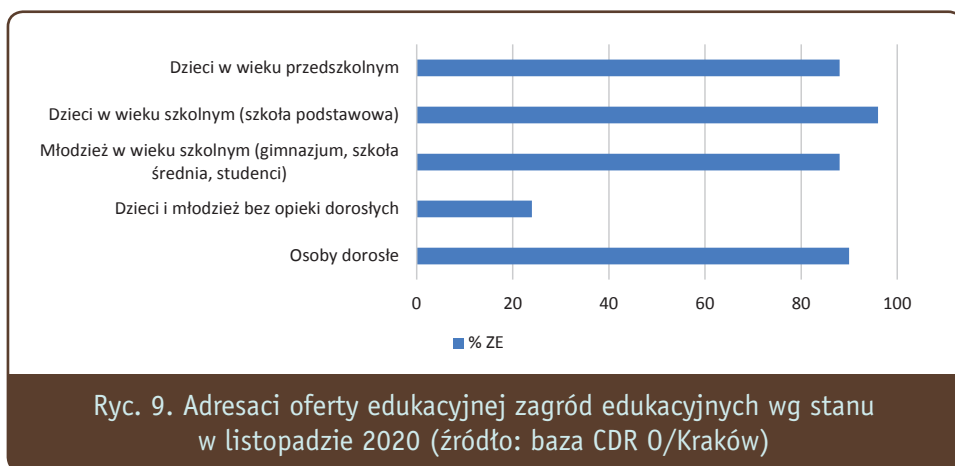
Ryc. 6. Tematyka zajęć edukacyjnych wg stanu w listopadzie 2020
(źródło: baza CDR O/Kraków)

W niemalże wszystkich zagrodach (97 %) zajęcia dydaktyczne prowadzą osobiście gospodarze, 27 % zagród wspomaga się zatrudnionymi instruktorami i animatorami. W przypadku 1/3 zagród w prowadzenie zajęć zaangażowany jest nauczyciel opiekujący się grupą odwiedzającą zagrodę.

Najbardziej popularną formą świadczenia usług edukacyjnych oferowanych przez zagrody edukacyjne są pobyty jednodniowe w gospodarstwie, w tym na ogół pobyty kilkgodzinne bez noclegu.

Działalność Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych koncentruje swoje działania na dwóch kierunkach:

1. **doskonalenie produktu** markowego „zagroda edukacyjna” obejmujące kreowanie i zarządzanie marką, opracowywanie materiałów do samokształcenia, inicjowanie i realizowanie projektów służących rozwojowi oferty programowej, prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje osób prowadzących lub przygotowujących się do prowadzenia zagrody edukacyjnej oraz doradztwo i stałe wsparcie organizacyjne,
2. **promocja** idei edukacji w gospodarstwie rolnym i promocja oferty dydaktycznej zagród edukacyjnych, w tym prowadzenie strony internetowej www.zagrodaedukacyjna.pl, opracowywanie materiałów promocyjnych (ulotki, kalendarze, katalogi, gadżety promocyjne) oraz organizacja promocji w trakcie wydarzeń targowych i imprez promocyjnych.

Kluczowym elementem szerszego programu edukacyjnego, realizowanego przez Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Krakowie jako koordynatora OSZE są Ogólnopolskie Złoty Zagród Edukacyjnych. Organizowane cyklicznie konferencje mają na celu podnoszenie poziomu wiedzy, wymianę dobrych praktyk oraz integrację środowiska skupionego wokół idei edukacji w gospodarstwie rolnym.

Fot. 1. Ogólnopolski Zlot Zagród Edukacyjnych, Łódź,
28-29 listopada 2013 (źródło: arch. CDR O/Kraków)

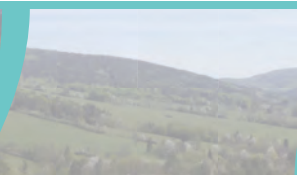
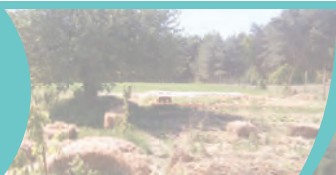

Fot. 2. Ogólnopolski Zlot Zagród Edukacyjnych, Kraków,
17-19 listopada 2014 (źródło: CDR O/Kraków)

Fot. 3. Ogólnopolski Zlot Zagród Edukacyjnych, Boguchwała,
18-23 listopada 2015 (źródło: CDR O/Kraków)

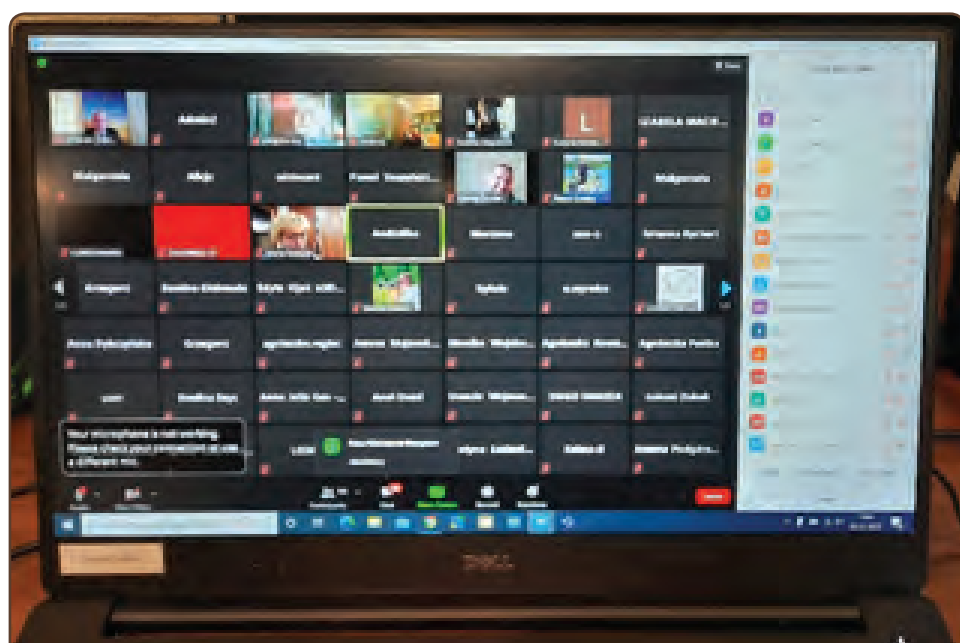

Fot. 4. Ogólnopolski Zlot Zagród Edukacyjnych, Dąbrowa Górnicza,
16-18 listopada 2016 (źródło: CDR O/Kraków)

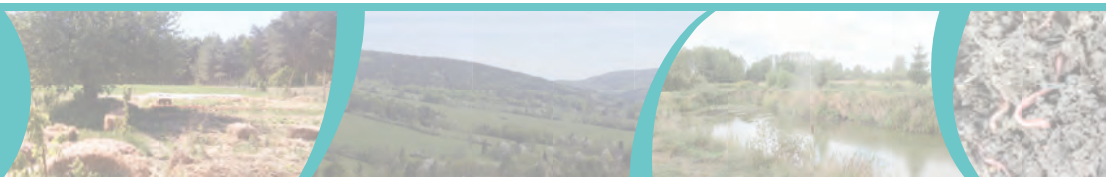

Fot. 5. Ogólnopolski Zlot Zagród Edukacyjnych, Kraków,
10-12 grudnia 2018 (źródło: CDR O/Kraków)

Fot. 6. Ogólnopolski 'Wirtualny' Złot Zagród Edukacyjnych,
24 listopada – 15 grudnia 2020

Kapitał wiedzy wspierający działalność edukacyjną gospodarstw rolnych jest budowany na szkoleniach, w projektach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach edukacyjnych oraz poprzez upowszechnienie dobrych praktyk.

PRZYKŁAD

Pokazanie dobrych praktyk gospodarstw z różnych regionów Polski, prowadzących z powodzeniem działalność edukacyjną dla dzieci i młodzieży szkolnej jest cykl filmów pt. „Edukacja naturalnie!” Ekipa filmowa odwiedziła z kamerą dziesięć zagrod reprezentujących różne regiony kraju – od Dolnego Śląska po Podlasie. Każdy odcinek jest poświęcony jednemu z pięciu celów Ogólnopolskiej Sieci Zagrod Edukacyjnych.

PRZYKŁAD

PAKIET INFORMACYJNO-PROMOCYJNY 2015

Działania organizacyjne, szkoleniowo-doradcze i promocyjne podejmowane są w ramach OSZE także na poziomie regionalnym przez ośrodki doradztwa rolniczego.

PRZYKŁAD

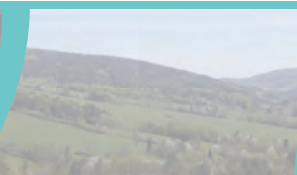
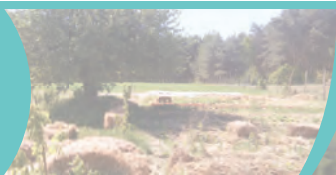
Unikalna w kraju inicjatywa Dzień Otwarty w Zagrodzie Edukacyjnej jest realizowana przez Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach od 2014 roku. Celem przedsięwzięcia jest przybliżenie procesów zachodzących w środowisku gospodarstw wiejskich, które poszukując alternatywnych źródeł dochodu oferują zajęcia edukacyjne. Działania te urozmaicają i wzbogacają proces kształcenia dzieci i młodzieży poprzez oferowane programy edukacyjne zorientowane na praktyczne działanie, ćwiczenia warsztatowe z różnych przedmiotów, poznanie wiejskiej kultury.

Fot. 7. Dzień Otwarty w Zagrodzie Edukacyjnej „Radostowa” w Ciekotach, 2019
(źródło: www.maslow.pl)

Podstawowym narzędziem promocyjnym Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych jest strona internetowa www.zagrodaedukacyjna.pl, gdzie prezentowana jest aktualizowana na bieżąco oferta Zagród Edukacyjnych z dedykowaną wyszukiwarką. Na stronie dostępne są także informacje na temat bieżącego funkcjonowania Sieci oraz poradniki metodyczne i dokumenty aplikacyjne.

Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych prowadzi własne działania promocyjne oraz uczestniczy aktywnie w kampanii promocyjnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Odpoczywaj na wsi”. Od początku istnienia inicjatywy tj. od 2014 roku zagrody edukacyjne zapewniły animacje, pokazy i warsztaty na stoiskach promocyjnych na ponad 40 imprezach targowych i plenerowych w kraju i za granicą.

PRZYKŁAD

COROCZNA PROMOCJA OSZE – PRZYKRÓJ WYDARZEŃ KRAJOWYCH

Toruń (Sądecki Bartnik)

Łódź (Zagroda Bednarza)

Gdańsk (U Garncarza Szyska)

Katowice (Ranczo Artemidy)

Warszawa (Bazyl)

Częstochowa (Stefanówka)

Kraków (U Dajany)

Wrocław (Kowalowe Skąły)

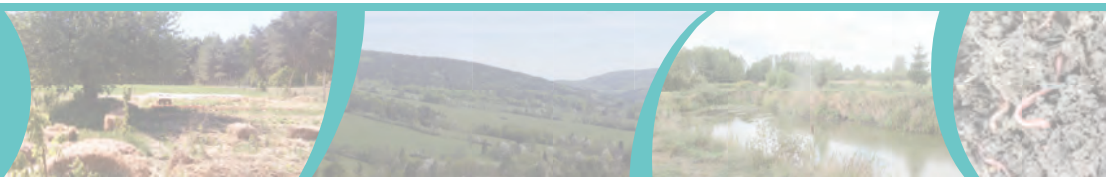
Kielce (Pszczółki)

Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych jest także beneficjentem działań programowych w ramach konsorcjum produktowego „Odpoczywaj na wsi” prowadzonego przez Polską Organizację Turystyczną, którego jest członkiem. Tym samym uczestniczy we wszelkich inicjatywach POT związanych z turystyką wiejską, a informacja o ofercie edukacyjnej polskiej wsi jest promowana w mediach w wydawnictwach POT, które docierają także do 14 Zagranicznych Ośrodków Polskiej Organizacji Turystycznej (ZOPOT w Europie, Stanach Zjednoczonych w Nowym Jorku, w Japonii oraz Chinach.

PRZYKŁAD:
KAMPANIA „ODPOCZYWAJ NA WSI” 2019

Wydarzenie	Zaangażowane zagrody
Tour-Salon Poznań, 1-3.02.2019	Sycyn zagroda edukacyjna Polskie Plecionkarstwo
MTT Wrocław 1-3.03.2019	Kowalowe Skały Ogród Freya
ITB Berlin 6-10.03.2019	Ziołowy DzbaneK Lawendowa Osada
„Na styku kultur” Łódź 22-24.03.2019	Zagroda Bednarza Plantacja Wikliny,
MT „Glob” Katowice, 29-30.03.2019	Ranczo Artemidy
TT Wypoczynek, Toruń, 13-14.04.2019	Sądecki Bartnik
Targi Turystyki Weekendowej, Chorzów, 17-19.05.2019	Centrum Pasterskie w Koniakowie
Dożynki Jasnogórskie, Częstochowa 31-08-1.09.2019	Sądecki Bartnik
Dożynki Prezydenckie, Spała	Zagroda Bednarza
WTM Londyn 04-06.11.2019	Ziołowy DzbaneK
TT Warsaw 21-23.11.2019	Mitowska Zagroda

Fot. 8 Dożynki Prezydenckie 2019 (źródło: arch. CDR O/Kraków)

Fot. 9. Piknik Dzień Dziecka w Kancelarii Premiera, Warszawa 2018

Korzyści dla rolnika

z członkostwa w Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

- » prawo do posługiwania się marką
- » promocja ofert w ogólnopolskim systemie internetowym
- » dostęp do poradników merytorycznych
- » udział w szkoleniach / zlotach / wydarzeniach promocyjnych
- » wsparcie doradcze
- » wymiana doświadczeń

z prowadzenia działalności edukacyjnej

- » dodatkowy dochód
- » promocja produktów z gospodarstwa
- » zachęta i pozyskanie klientów do bezpośrednich zakupów
- » przedłużenie sezonu turystycznego
- » urozmaicenie codziennego życia
- » przyjemność pracy z dziećmi
- » rozwój osobowy
- » nowe perspektywy

V. ANEKS: REGULAMINY I FORMULARZE

Regulamin Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

**CENTRUM DORADZTWA ROLNICZEGO W BRWINOWIE
ODDZIAŁ W KRAKOWIE**

REGULAMIN

Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

Kraków 2015

REGULAMIN Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

§ 1.

1. Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych, zwana dalej „Siecią” prowadzona jest przez Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Krakowie.
2. Siedziba zarządzającego Siecią znajduje się pod adresem:
Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie,
ul. Meiselsa 1
31-063 Kraków
tel. 12 424 05 00, fax. 12 424 05 05

§ 2.

1. Sieć służy upowszechnieniu idei edukacji w gospodarstwie rolnym oraz promocji działalności gospodarstw edukacyjnych.
2. Celem działania sieci jest:
 - a. Podniesienie prestiżu zawodu rolnika i upowszechnienie wiedzy na temat pochodzenia żywności,
 - b. Różnicowanie pozarolniczej działalności na obszarach wiejskich,
 - c. Zachowanie dziedzictwa kulturowego wsi.

§ 3.

1. Uczestnikami Sieci są gospodarstwa wiejskie realizujące programy edukacyjne w zakresie co najmniej dwóch z wymienionych poniżej dziedzin:
 - a. produkcja roślinna,
 - b. produkcja zwierzęca,
 - c. przetwórstwo produktów rolnych,
 - d. edukacja ekologiczna i konsumencka,
 - e. dziedzictwo kultury materialnej wsi, tradycyjne zawody, rękodzieło i twórczość ludowa,
 zwane dalej „Zagrodami Edukacyjnymi”.
2. Zagroda Edukacyjna należąca do sieci jest zobowiązana do posiadania zwierząt gospodarskich lub upraw rolniczych przeznaczonych do prezentacji dla grup dzieci i młodzieży przyjmowanych w ramach programów szkolnych lub udostępnianych jako atrakcja turystyczna dla rodzin z dziećmi i dorosłych podróżujących indywidualnie.
3. Określa się minimalne obligatoryjne warunki techniczne dla Zagród Edukacyjnych:
 - a. posiadanie zadaszonych miejsc do prowadzenia zajęć,
 - b. udostępnienie toalet dla uczestników zajęć.
4. Zagroda Edukacyjna zobligowana jest do spełnienia wymaganych prawem przepisów bezpieczeństwa.

§ 4.

1. Do uczestnictwa w Sieci może przystąpić każdy obiekt spełniający łącznie warunki określone w § 3. W wyjątkowych sytuacjach Zarządzający Siecią może postanowić inaczej.
2. Udział w Sieci jest dobrowolny i bezpłatny.
3. Przystąpienie do sieci odbywa się na podstawie kwestionariusza zgłoszenia wraz z programami zajęć edukacyjnych na formularzach stanowiących załączniki do niniejszego Regulaminu.
4. Formularze zgłoszeń wymagają własnoręcznych podpisów oraz rekomendacji uprawnionego doradcy z właściwego terytorialnie ośrodka doradztwa rolniczego (ODR) zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik do niniejszego Regulaminu.
5. Przystąpienie do sieci wymaga dołączenia do Zgłoszenia edytowalnej elektronicznej wersji wypełnionych formularzy wymienionych w pkt.3 oraz zdjęć prezentujących edukacyjny profil gospodarstwa na płycie CD/DVD.

§ 5.

Uczestnicy Sieci otrzymują wsparcie doradcze i szkoleniowe w systemie doradztwa rolniczego.

§ 6.

1. Zagrody Edukacyjne członków sieci są prezentowane w ogólnopolskim serwisie internetowym www.zagrodaedukacyjna.pl.
2. Wraz ze zgłoszeniem do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych członkowie sieci wyrażają zgodę na wykorzystanie, przetwarzanie i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych oraz zdjęć przekazanych dla celów informacyjno – promocyjnych.
3. Za treść oferty na stronie internetowej odpowiada prowadzący Zagrodę Edukacyjną.
4. Członkowie sieci są zobowiązani do aktualizacji danych o ofercie edukacyjnej niezwłocznie po zaistnieniu zmiany.
5. Zarządzający Siecią zastrzega sobie prawo do okresowej wizytacji obiektu.
6. Stwierdzenie niezgodności stanu faktycznego z ofertą deklarowaną w zgłoszeniu może skutkować wykluczeniem z sieci.

§ 7.

Uczestnicy sieci otrzymują prawo do identyfikowania obiektu znakiem Zagroda Edukacyjna na czas określony przez zarządzającego Siecią.

§ 8.

Zarządzający przeprowadza monitoring działalności przyjętych obiektów pod kątem realizacji celów i idei OSZE. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości oraz nadużywania znaku przy niespełnianiu regulaminu sieci, nakłada się sankcje finansowe, odbiera się prawo do identyfikowania obiektu znakiem Zagroda Edukacyjna i wypisuje z sieci.

§ 9.

We wszystkich sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem obowiązują przepisy prawa Kodeksu Cywilnego.

Załączniki:

1. Kwestionariusz zgłoszenia do sieci
2. Program zajęć edukacyjnych
3. Wykaz doradców
4. Logotypy

Program zajęć edukacyjnych

Załącznik nr do zgłoszenia obiektu do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

Program zajęć edukacyjnych

Nazwa obiektu / nazwisko prowadzącego	
Adres	Województwo
1. Temat / tytuł zajęć:	
2. Czas trwania zajęć:	
3. Grupa docelowa:	4. Liczebność grupy: min. max.
5. Prowadzący zajęcia:	
6. Zakres tematyczny:	
7. Harmonogram/przebieg zajęć:	
8. Pomoce dydaktyczne:	
9. Dodatkowe uwagi:	

Podpis

Data

Kwestionariusz zgłoszenia

ZGŁOSZENIE obiektu do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

Dane teleadresowe obiektu

nazwa obiektu

Nazwisko i imię prowadzącego

województwo

powiat

gmina

miejsowość

ulica

numer

kod pocztowy

poczta

()

()

Telefon

fax

e-mail

www

Współrzędne GPS

Charakterystyka obiektu

Gospodarstwo

	TAK	NIE		TAK	NIE
1. Czynne gospodarstwo rolne	☐	☐	2. Działka przyzagrodowa	☐	☐
3. Inne (jakie?)	☐	☐	4. Powierzchnia gospodarstwa / działki		 ha
5. Gospodarstwo w trakcie przestawiania na ekologiczne	☐	☐	6. Gospodarstwo z certyfikatem rolnictwa ekologicznego	☐	☐

Profil działalności rolniczej

	TAK	NIE		TAK	NIE
7. Produkcja roślinna (jaka?)	☐	☐	8. Produkcja zwierzęca (jaka?)	☐	☐
9. Gospodarstwo wielokierunkowe	☐	☐	10. Ogrodnictwo	☐	☐
11. Pszczelarstwo	☐	☐	12. Inne (jakie?)	☐	☐

Dodatkowa działalność gospodarstwa

	TAK	NIE		TAK	NIE
13. Usługi noclegowe	☐	☐	14. Liczba miejsc noclegowych		
15. Żywnienie turystów	☐	☐	16. Przetwórstwo	☐	☐
17. Sprzedaż bezpośrednia	☐	☐	18. Usługi edukacyjne (od kiedy?)	☐	☐
19. Inna, jaka?			 rok	☐	☐

Charakter obiektu					
	TAK	NIE		TAK	NIE
20. Zagroda wiejska	☐	☐	21. Dom na działce	☐	☐
22. Zabudowania tradycyjne o charakterze regionalnym	☐	☐	23. Zabudowania nowoczesne	☐	☐
Infrastruktura edukacyjna					
	TAK	NIE		TAK	NIE
24. Zadaszone miejsce do realizacji zajęć				☐	☐
25. Wiata w zagrodzie	☐	☐	26. Sala szkoleniowa	☐	☐
27. Przystosowane miejsce w budynku gospodarskim (stodoła, obora, garaż,)	☐	☐	28. Warsztat	☐	☐
29. Oznakowana ścieżka edukacyjna temat	☐	☐	30. Ekspozycja / wystawa temat	☐	☐
31. Inne, jakie?				☐	☐
32. Oddzielna toaleta dla uczestników zajęć	☐	☐	33. Toaleta wspólna z gospodarzami	☐	☐
34. Jadalnia	☐	☐	35. Plac zabaw dla dzieci	☐	☐
36. Miejsce na ognisko	☐	☐	37. Infrastruktura przystosowana dla osób niepełnosprawnych	☐	☐
38. Inne, jakie?				☐	☐

Oferta edukacyjna obiektu

Realizowane cele edukacyjne					
	TAK	NIE		TAK	NIE
39. Edukacja w zakresie produkcji roślinnej	☐	☐	40. Edukacja w zakresie produkcji zwierzęcej	☐	☐
41. Edukacja w zakresie przetwórstwa produktów rolnych	☐	☐	42. Edukacja w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej	☐	☐
43. Edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej				☐	☐
Tematyka oferowanych zajęć edukacyjnych					
	TAK	NIE		TAK	NIE
44. Rolnictwo i zajęcia gospodarskie	☐	☐	45. Przetwórstwo produktów spożywczych	☐	☐
46. Tradycyjna żywność	☐	☐	47. Kuchnia domowa	☐	☐
48. Rękodzieło artystyczne	☐	☐	49. Ginące zawody	☐	☐
50. Zwyczaje i obrzędy	☐	☐	51. Edukacja regionalna	☐	☐
52. Ekologia	☐	☐	53. Przyroda	☐	☐
54. Zajęcia sportowe	☐	☐	55. Zajęcia rekreacyjne	☐	☐
56. Inne, jakie?				☐	☐

Zakres oferty					
	TAK	NIE		TAK	NIE
57. Program krótkich wizyt 1-3 godzin	☐	☐	58. Program wizyt całodziennych bez noclegu	☐	☐
59. Program kilkudniowy z noclegiem	☐	☐	60. Zwiedzanie biletowane	☐	☐
61. Pobyt z wyżywieniem	☐	☐	62. Wyżywienie we własnym zakresie	☐	☐
63. Inne, jakie?				☐	☐
.....					
Adresaci oferty edukacyjnej					
	TAK	NIE		TAK	NIE
64. Dzieci w wieku przedszkolnym	☐	☐	65. Dzieci w wieku szkolnym (szkoła podstawowa)	☐	☐
66. Młodzież w wieku szkolnym (gimnazjum, szkoła średnia, studenci)	☐	☐	67. Osoby dorosłe	☐	☐
68. Dzieci i młodzież bez opieki dorosłych	☐	☐	69. Grupy specjalne (jakie?)	☐	☐
Osoba prowadząca zajęcia edukacyjne				☐	☐
70. Gospodarz	☐	☐	71. Nauczyciel zatrudniony przez gospodarza	☐	☐
72. Nauczyciel – opiekun grupy	☐	☐	73. Inne osoby (kto?)	☐	☐

Inne istotne informacje o obiekcie

74.

Tekst prezentacji zagrody na www.zagrodaedukacyjna.pl

75.

Załączniki

Specyfikacja	Liczba
1. Program zajęć edukacyjnych wg. wzoru	
2. Logotyp (jeśli gospodarstwo posiada)	
3. Zdjęcia	
4. Inne, jakie?	

Oświadczam, że obiekt spełnia wymagane prawem warunki bezpieczeństwa dla prowadzenia usług zawartych w ofercie.

Zgłaszam obiekt do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych prowadzonej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddział w Krakowie.
Akceptuję warunki regulaminu przynależności do Sieci.

Wyrażam zgodę, na przetwarzanie moich danych osobowych w celach związanych z promocją Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002, Nr 101, poz. 926, ze zm.)

Podpis _____ Data _____

Rekomendacja Doradcy ODR

76. Nazwisko i imię doradcy	
77. Nazwa Ośrodka Doradztwa Rolniczego	
78. Opinia:	

Podpis _____ Data _____

Akceptacja przyjęcia do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych Wypełnia Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Krakowie		
_____	_____	_____
Data	Podpis	Pieczęć

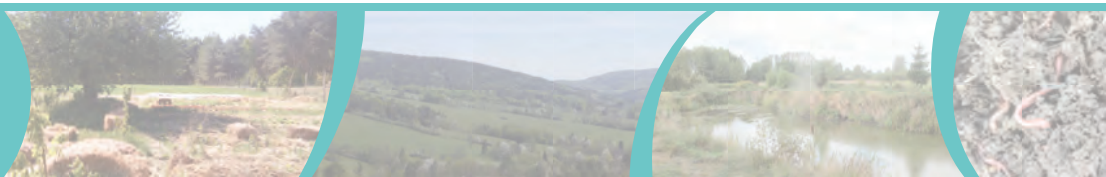
Instrukcja wypełniania kwestionariusza zgłoszenia

INSTRUKCJA

Wypełniania kwestionariusza zgłoszenia obiektu do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

1. Kwestionariusz należy wypełnić czytelnie, drukowanymi literami.
2. Właściwe odpowiedzi w punktach 1-72 należy otoczyć kółkiem.
3. W części „Dane teleadresowe obiektu”:
 - ✓ wypełnienie rubryki „nazwa obiektu” nie jest obowiązkowe. Dotyczy obiektów, które taką nazwę posiadają,
 - ✓ adres strony www wypełniają obiekty, które posiadają własną stronę internetową,
 - ✓ rubryka „współrzędne GPS” służy lepszej identyfikacji lokalizacji obiektu przez potencjalnych klientów. Rubryka nie jest obowiązkowa.
4. W tekście prezentacji zagrody na www.zagrodaedukacyjna.pl (punkt 75) należy w zwartej formie scharakteryzować ofertę edukacyjną. W prezentacji warto uwzględnić:
 - ✓ najbardziej atrakcyjne elementy programu i metody prowadzenia zajęć,
 - ✓ adresatów oferty,
 - ✓ walory lokalizacji geograficzno-przyrodniczej,
 - ✓ specyfikę gospodarstwa,
 - ✓ motywacje do podjęcia działalności edukacyjnej i ewentualne dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie,
 - ✓ inne elementy oferty zachęcające gości do przyjazdu.

Można także przedstawić rodzinę oraz zwierzęta mieszkające w gospodarstwie.
5. Program zajęć edukacyjnych jest załącznikiem obowiązkowym. Program należy przedstawić wg wzoru. Jeśli gospodarstwo realizuje kilka programów edukacyjnych należy przygotować osobne formularze dla każdego programu.
6. Zdjęcia i inne ewentualne ilustracje graficzne prosimy dostarczyć na nośniku elektronicznym.

Pakiet materiałów do samokształcenia Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych 2020 obejmuje:

1. Wprowadzenie do zagadnień edukacji w gospodarstwie rolnym
2. Koncepcja i funkcjonowanie Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych
3. Prawne uwarunkowania prowadzenia działalności edukacyjnej w gospodarstwach rolnych
4. Edukacja w zagrodach edukacyjnych w kontekście dokumentów programowych wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego
5. Praktyczne zastosowanie psychologii rozwojowej w zagrodach edukacyjnych
6. Podstawy metodyki zajęć organizowanych w warunkach gospodarstwa wiejskiego
7. Ścieżka miodu. Twórcze wykorzystanie zasobów gospodarstwa rolnego do celów edukacyjnych
8. Ścieżka jajka. Twórcze wykorzystanie zasobów gospodarstwa rolnego do celów edukacyjnych
9. Edukacyjne scenariusze permakultury w ogrodzie jadalnym
10. Agrobioróżnorodność i gospodarka w obiegu zamkniętym
11. Nasiona z własnego ogródka: edukacja i praktyka
12. Produkt lokalny w ofercie zagród edukacyjnych

ISBN 978-83-63313-23-4

www.zagrodaedukacyjna.pl

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie
ul. Meiselsa 1, 31-063 Kraków, tel. 12 424 05 23 (13),
fax: 12 424 05 05, mail: drow.krakow@cdr.gov.pl